

N:o 13.

Af herr **Kerfstedt** m. fl., *angående åvägabringande af utredning i fråga om upprättande inom mellersta Sveriges vestra del af en större asyl för sinnessjuka.*

Stora ansträngningar hafva under de sista årtiondena gjorts i Sverige för att bereda vård åt deraf i behof varande sinnessjuka. 1885 blef det nya hospitalet i Upsala för manliga patienter färdigt. 1887 öppnades hospitalet i Kristinehamn. Den nya paviljongen vid Nyköpings hospital blef färdig 1890. 1891 fullbordades den stora asylen vid Lunds hospital, och förlidet år öppnades det nya hospitalet i Piteå. Medel äro beviljade till en asyl i Vadstena.

1881 funnos å rikets vårdanstalter plats för 1,991 sinnessjuka, vid 1890 års slut 2,625. Under 1891 tillkommo 696 platser, hvaraf 684 i Lund, 10 i Kristinehamn och 2 i Upsala. 1892—95 tillkomma ytterligare 172 platser i Lund, 290 i Piteå och 424 i Vadstena eller inalles 886, så att vid slutet af 1895 platsernas antal kan beräknas till minst 4,207. År 1891 var de sinnessjukas officiellt uppgifna antal i riket 7,678 och idioternas 6,192 eller inalles 13,870. Antalet platser vid statens vårdanstalter uppgår nu till ungefär 40 % och skall 1895 öfverstiga 50 % af antalet sinnessjuka, om idioterna ej medräknas.

Af dessa siffror torde framgå, att oaktadt ännu mycket återstår, innan man kan säga, att landet på ett fullt tillfredställande sätt lyckats bereda omvårdnad och skötsel åt den beklagansvärda del af sin befolkning, som inräknas under kategorierna sinnessjuka och idioter, den tidpunkt är inne, då man kanske noggrannare än hittills bör

näst är talrikast befolkadt, endast 23 % och Hallands och Elfsborgs län 20 % af sina sinnessjuka intagna å statens anstalter.

Sämst lottade synas Vesterbottens, Jönköpings och Norrbottens län vara, men då Piteå hospital med platser för 290 sjuka numera öppnats, så torde Vesterbottens och Norrbottens län, hvilka tillsammans räkna endast 368 sinnessjuka, af hvilka naturligtvis icke alla äro i behof af eller berättigade till hospitalsvård, numera vara de bäst lottade af alla rikets län med afseende på tillgång på platser för sinnessjuka. Hvad åter Jönköpings län beträffar, så torde det samma, i likhet med Kalmar län, komma att erhålla stor fördel af den under byggnad varande asylen i Vadstena, afsedd att bereda rum för 424 sjuka.

I verkligheten ställa sig sålunda förhållandena ofördelaktigast för Elfsborgs, Hallands, Vermlands och Göteborgs och Bohus län, eller, med andra ord, det är de vestligaste provinserna af mellersta Sverige, som äro i det största behofvet af vårdanstalters upprättande på statens bekostnad för sinnessjuka.

Vestra Sveriges behof af ytterligare vårdanstalter för sinnessjuka framgår icke blott af ofvanstående jmförelse mellan förhållandena i landets olika delar, utan äfven genom direkt statistisk undersökning af möjligheten att under nuvarande ställning bereda plats åt sinnessjuka inom de ifrågavarande länen. Såsom belysande i detta afseende må några siffror anföras ur en motion vid Göteborgs och Bohus läns landsting förliden höst: "Statistiken utvisar, att under åren 1888—92 ensamt från vårt län ansökningar om plats för 78 sinnessjuka män och 92 sinnessjuka kvinnor inkommit till Göteborgs hospital å Hisingen, men att plats då kunnat beredas endast för 52 män och 33 kvinnor. Från staden Göteborg voro under nämnda tid platser sökta för 41 sinnessjuka män och 34 sinnessjuka kvinnor. Af de förra kunde endast 25 mottagas och af de senare endast 23. Från Hallands län hade under sagda tid inkommit ansökningar om platser för 17 sinnessjuka män och 41 sinnessjuka kvinnor. Endast 9 af de förra och 6 af det senare slaget kunde mottagas."

Vid 1873 års riksdag beslöts en skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om uppgörande af fullständig plan för ett tillfredsställande ordnande af hospitalsvården i riket och om densammans framläggande inför följande Riksdag. I den plan, som med anledning häraf utarbetades af serafimerordensgillet, under hvilket den tiden hospitalen lydde, föreslogos hospitalsbyggnader i Lund, Hernösand, Vexjö och

kostnaden för de sinnessjuka så stor roll för kommunerna och de enskilda, att man redan på den grund bör lägga vårdanstalterna på så väl fördelade platser som möjligt.

Under åberopande af ofvan anförda skäl, och då valet af plats för en större asyl är omedelbart förestående, få undertecknade vördsam samt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställa, att Kongl. Maj:t, i betraktande af det stora behof af vårdanstalter för sinnessjuka, hvilket föreligger inom vestra delen af mellersta Sverige, täcktes låta utreda, huruvida icke lämpligen en större asyl för sinnessjuka inom den allra närmaste framtiden borde inom nämnda område upprättas.

Stockholm den 26 januari 1894.

J. Kerfstedt.

Aug. Weinberg.

Jonas Alströmer.

L. Grundberg.

L. J. Wingqvist.

C. Fehrman.

P. Em. Lithander.